

Dolgo dolgo so že želeli skerbni dušni pastirji, sosebo pa pridni spovedniki, prelepe bukve svetiga Franciška Zalezja, ktirim je Filoteja ime, bogoljubnim dušam v roke dati; zdaj so nam jih dober prijatelj poslovenili. Hvalo jim vémo za to! Nar bolji hvala pa bo, de bukve skerbno béremo, se po ljubeznivih naukah ravnamo, pa tudi molimo eden za drugiga.

Tako bo tudi Slovenc in vsaka Slovenka živa Filoteja, to se reče, duša ki Boga ljubi. „In kdor mene ljubi, govori Jezus, tega tudi jaz ljubim, pa tudi moj Oče njega ljubi, in bova prišla ino per njemu prebivala.“ Amen.

Slomšek kot pedagog.

(Dalje.)

Že kot špiritual je vnmel Slomšek svoje pitomce, bogoslovce v ljubezni do slovenskega jezika, do slovenskih šol, o katerih je rekel, da more duhovnik največ pripomoči, da se Slovencem šole in nauk priljubijo. Njegovo národno prepričanje je bilo užé takrat obče znano. Zdelo se je pa mnogim višjim osebam nekako nevarno. V tej dóbi je bil spisal Slomšek poleg drugih knjig pobožne vsebine še slovnico slovenskega jezika. Te poslednje knjige pa ni bil dal nikdar v natis, da si je bila prav umevno pisana, kakor so zatrjevali njegovi učenci, kateri so jo prepisovali.

Kot špiritual je hodil Slomšek v počitnicah popotovat po nemških, slovenskih in hrvatskih pokrajinah. Potoval je v 1833., 1834. in 1837. l. Vsa svoja potovanja je opisal v prav mičnih krajepisih, v katerih je vpletel zgodovinske in druge mične opazke.

Ko je 9 let neutrudeno in uspešno deloval kot špiritual, šel je 1838. l. v službo kot dušni pastir in sicer kot župnik v Vozenice, kjer je bil ob enem tudi dekan in okrajni šolski nadzornik. V tej poslednji službi skrbel je za svoje ljudske šole tako goreče in ljubeznjivo, kakor se do zdaj še ni slišalo po Slovenskem. Tega nam ni treba obširno dokazovati, vsaj zadostuje, če povemo, da je Slomšek v Vozenicah spisal najimenitnejšo šolsko knjigo: „Blaže in Nežica v nedeljski šoli“, o kateri bomo, se vé da, še govorili.

Slomšek je bil kot uzorni župnik, izvrstni dekan in vneti okrajni šolski nadzornik, ljubljeneec svojega škofa in duhovnov. L. 1844. so mu začasno izročili škofijsko šolsko nadzorništvo. Meseca maja tistega leta je Slomšek radovoljno prevzel to važno, pa tudi za-nj težavno službo, ker moral je vsak torek iti v Šent-Andrej k škofijskim sejam, kjer je poročal o šolstvu. Še živeči benediktinski kapitulat P. Herman Venedig mi je pravil, da je večkrat videl Slomškega peljati se z belcem svojim v Šent-Andrej. (Ravno ta gospod je tudi pripovedoval, kako je Slomšek obolel.) Leta 1851. se je P. H. Venedig v Tržiči poklonil škofu Slomšku, pridšemu s Koroške čez Ljubelj. Pa Slomšek je bil bled in videla se mu je na obrazu huda bolezen. Od kod to? Ko se je namreč Slomšek vozil še na unkraj Ljubelja, stopil je iz kočije ter nekaj časa peš šel v breg. Potlej je zgret sedel zopet v voz, ter se je prehladil. Peljal se je potem bolan v Celje, kjer je bil 5 dni mej smrtjo in življenjem. Že takrat je rekel njegov zdravnik, da Slomšek more k večjemu le še 10 let živeti, a živel je še 11 let.

Meseca avgusta 1844. l. imenovan je bil za korarja Lavantinskega, ter mu je bila služba škofijskega šolskega nadzornika stalno podeljena. Pičle dve leti je bil šolski nadzornik, pa si je veliko zaslug za šolo pridobil. Zaporedoma je prav prijazno vzpodbujal učitelje in katehete, dajal jim koristna navodila v pouku in trudil se mnogo, da so se ustanovljale nove šole in stare razširjevale. Spisal je dve molitveni knjigi: „Angel

molitve" in "Sveto opravilo za šolarje", ki so otrokom prav primerne. Pozneje je zbral tudi šolske pesmi ter je na svetlo dal: "Šola veselega lepega petja za pridne šolarje". Leta 1861. izdal je tudi cerkvene pesmi za blagoslov. Nabiral je tudi mašne pesmi, pa ni doživel izdaje te pesmarice.

Zraven tega je bil pa kanonik Slomšek delaven v svoji duhovski službi. Rad je nadomestoval pridigarje in rad pridigoval vsaki čas in na vsakem kraju. Postal je po svojih pridigah ljubljene Lavantinske doline. V Šent-Andreji ga je pridigovati slišal kardinal Schwarzenberg, in ta ga je pozneje imenoval škofom.

Leta 1846. začel je tudi izdajati uzorne "Drobtinice", ki so pravi zakladi poučivnih in blaživnih spisov.

Leta 1846. imenovan je bil Slomšek za opata v Celji, ter je šel tje meseca aprila. Željno so ga pričakovali; ali ker ni hotel, da bi ga bili slovesno vzprejeli, prenočil je v bližnji župnini, od koder se je peljal zgodaj na sv. Marka dan v Celje, kjer je dospevši bil na čelu procesiji ter molil sv. rožni venec. Prva njegova pot po mestu bila je torej pot pokore. V 30. dan maja 1846. l. imenoval ga je nadškof Solnograški in kardinal Schwarzenberg, vsled privilegije te metropole, škofom Lavantinskim.

Nikoli in nikjer ni Slomšek iskal službe in časti, pa so mu bile vendar vedno na ponudbo. Predpostavljenim je sicer izrazil svoje pomislike, pa udal se je rad njihovi volji, ker vedel je, da Bog slabe stori močne. Lepa ponižnost Slomšekova je bila združena z veliko srčnostjo, katero nad njim občudujemo. Pri vsakem važnem delu zanašal se je na božjo pomoč, in je le gledal, ali je njegovo početje po božji volji.

Slomšek je bil 46 let star, ko je postal škof Lavantinski s sedežem v Šent-Andreji v Lavantinski (Labodski) dolini na Koroškem. Tudi kot škof je Slomšek lepo skrbel za šolo, ki je bila takrat še tesno zvezana s cerkvijo. Už v svojem prvem pastirskem listu je duhovnikom zelo priporočal šole, posebno pa še slovenske nedeljske šole.

Njegovo največje delo kot škof pa je bilo to, da je preselil sedež svoje škofije iz Šent-Andreja na Koroškem v Maribor, kar se je zgodilo 1859. l. Neizmerno veliko truda je Slomšeka stalo, da je ustanovil Mariborsko semenišče. Slomšek je tudi delal na to, da se je ustanovila prekornostna družba sv. Mohora, kateri je koj v začetku podaril 500 gld. Tudi je čisti dohodek od nekaterih letnikov svojih "Drobtinic" izročil družbi sv. Mohora. Slomšek se je bil slovenskemu národu jako prikupil s svojimi slovenskimi pastirskimi listi. "Novice" so jih večkrat ponatiskovale, kajti Slomšekovi listi so se v slovenskih kočah radi čitali in veljali za sveto besedo slovenskemu rodoljubu. Podpiral je blagi pokojnik tudi slovenske časopise in še take nemške, kateri so bili slovenskemu národu prijazni. V slovenskih listih se je podpisoval "Miroljub", v nemških pa "der Aufmerksame". Pravi, da je po njegovem vplivu se tudi ustanovila "Zgodnja Danica". Z Nemci je živel Slomšek zložno, ali odločno je tudi v kratkih člankih zavračal naše nasprotnike, to je take Slovence, kateri nemški jezik in nemško izobraženost bolj čislajo kakor svoj materinski slovenski jezik. Proti njim je napisal še 1862. l. v "Drobtinicah" članek pod naslovom: "Graja nemškutarjev", ki dobro opisuje značaj teh ljudi in opozoruje Slovence, naj se jih varujejo. Kmalu za tem priobčil je Slomšek v tistih "Drobtinicah" krasno pesem: "Zdihovanje po miru", v kateri želi bratovske ljubezni mej vsemi národi. Kratko pred svojo smrtjo potoval je Slomšek v Rim, kjer je sv. očetu poročal o duševnem življenji slovenskega národa. Sv. očetu se je slovenski škof tako dopadel, da ga je koj imenoval svojim "prestolnim asistentom" in kmalu potem "rimskim meščanom". Slomšek je umrl v 24. dan septembra 1862. l.

(Dalje prih.)